

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Διδαγμένο κείμενο:

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ Β3, 1-2 και Β6, 14-16

Σημεῖον δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἕξεων τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν ἢ λύπην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωματικῶν ἡδονῶν καὶ αὐτῶ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθόμενος ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χαίρων ἢ μὴ λυπούμενός γε ἀνδρεῖος, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός. Περὶ ἡδονᾶς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ· διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τῶν καλῶν ἀπεχόμεθα. Διὸ δεῖ ἤχθαι πῶς εὐθὺς ἐκ νέων, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν, ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ· ἡ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐστίν.

Ἔτι τὸ μὲν ἀμαρτάνειν πολλαχῶς ἐστὶν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εἵκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χαλεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἢ ὑπερβολῆ καὶ ἢ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἢ μεσότης· ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὔσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν.

Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῶ τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰρεῖσθαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω απόσπασμα:
«Περὶ ἡδονᾶς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ... ἡ μεσότης ἔσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.»

Μονάδες 10

B1. α) Με βάση ποιο κριτήριο θεωρεί ο Αριστοτέλης ότι διαμορφώνονται τα μόνιμα στοιχεία του χαρακτήρα μας; Πώς το αποδεικνύει και σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει; (μονάδες 9)

β) Τι χαρακτήρα δίνει στην αρετή ο Αριστοτέλης και πώς αυτός διαφαίνεται μέσα στο κείμενο; (μονάδες 6)

Μονάδες 15

B2. Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετική, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ᾧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Να σχολιάσετε το υπογραμμισμένο τμήμα του παραπάνω αποσπάσματος

Μονάδες 15

B3. α) Να αντιστοιχίσετε σωστά τα ονόματα της στήλης Α με τους όρους της στήλης Β (δύο όροι της στήλης Β περισσεύουν):

Στήλη Α	Στήλη Β 1.
1. Πρωταγόρας	α. εὐστάθεια
	β. εὐβουλία
	γ. εὐτυχία
2. σωκρατικός φιλόσοφος	δ. εὐφυΐα

β) Να γράψετε τον ορισμό μόνο των εννοιών της στήλης Β που θα επιλέξετε ως σωστές.

Μονάδες 10

B4. α) Να γράψετε ομόηχες λέξεις στα αρχαία ελληνικά με τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **δει, ἦ, Ἔτι, ὥς, αἰρεῖσθαι.**

β) Να γράψετε στο τετράδιό σας το κατάλληλο ουσιαστικό ή επίθετο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, απλό ή σύνθετο, ετυμολογικά συγγενές με τις αρχαίες ελληνικές λέξεις της στήλης Α, ώστε να σχηματιστούν ονοματικά σύνολα με τις αντίστοιχες λέξεις της στήλης Β.

Στήλη Α

Στήλη Β

σώφρων χαρακτήρας ποιητής

ἀπεχόμεθα κτίριο

ὄρθη εκκλησία

ἐπιτυχεῖν αριθμός

ἀρετῆς βίος

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο:

Ἴσοκράτους Περὶ τοῦ ζεύγους 12-15

Ο νεότερος Αλκιβιάδης υπερασπίζεται τον ομώνυμο πατέρα του και παρακαλεί τους δικαστές να συγχωρήσουν τον πατέρα του και να λάβουν υπόψη τους την ψυχική του κατάσταση, όταν άδικα εξορίστηκε, κατάσταση στην οποία βρέθηκαν και οι ίδιοι την εποχή των Τριάκοντα τυράννων.

Ἦγοῦμαι δ' αὐτὸν παρ' ὑμῶν δικαίως ἂν πλείστης συγγνώμης τυγχάνειν· ὑπὸ γὰρ τῶν τριάκοντ' ἐκπεσόντες ταῖς αὐταῖς ἐκείνῳ συμφοραῖς ἐχρήσασθε. Ἐξ' ὧν ἐνθυμεῖσθαι χρή, πῶς ἕκαστος ὑμῶν διέκειτο καὶ τίνα γνώμην εἶχεν καὶ ποῖον κίνδυνον οὐκ ἂν ὑπέμεινεν ὥστε παύσασθαι μὲν μετοικῶν, κατελθεῖν δ' εἰς τὴν πατρίδα, τιμωρήσασθαι δὲ τοὺς ἐκβαλόντας. Ἐπὶ τίνα δ' ἢ πόλιν ἢ φίλον ἢ ξένον οὐκ ἦλθετε δεησόμενοι συγκαταγαγεῖν ὑμᾶς; Τίνος δ' ἀπέχεσθε πειρώμενοι κατελθεῖν; Οὐ καταλαβόντες τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸν σῖτον τὸν ἐν τῇ χώρᾳ δεφθείρετε καὶ τὴν γῆν ἐτέμνετε καὶ τὰ προάστεια ἐνεπρήσατε καὶ τελευτῶντες τοῖς τείχεσιν προσεβάλετε; Καὶ ταῦθ'

οὕτω σφόδρα ἐνομίζετε χρῆναι ποιεῖν ὥστε τοῖς ἡσυχίαν ἄγουσι τῶν συμφυγάδων μᾶλλον ὠργίζεσθε ἢ τοῖς αἰτίοις τῶν συμφορῶν γεγενημένοις. Ὡστ' οὐκ εἰκὸς ἐπιτιμᾶν τοῖς τῶν αὐτῶν ὑμῖν ἐπιθυμοῦσιν, οὐδὲ κακοὺς ἄνδρας νομίζειν ὅσοι φεύγοντες κατελθεῖν ἐζήτησαν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι μένοντες φυγῆς ἄξι' ἐποίησαν.

A] Να μεταφραστεί το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B] Γραμματική:

Να γράφουν οι ακόλουθοι τύποι:

πλείστης: να γραφεί ο θετικός και συγκριτικός βαθμός του επιθέτου στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση

τὴν πατρίδα: κλητική ενικού και πληθυντικού

τὸν σῖτον: ονομαστική πληθυντικού

τοῖς τείχεσι: να γραφεί η αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού

μᾶλλον: να γραφεί ο θετικός και υπερθετικός βαθμός του επιρρηματος

τυγχάνειν: απαρέμφατο αορίστου β' και παρακειμένου

ἐχρήσασθε: γ' ενικό και πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

διεφθείρετε: β' ενικό οριστικής και ευκτικής μέλλοντα στην φωνή που βρίσκεται

τοῖς ἄγουσι: τον ίδιο τύπο στον αόριστο β'

κατελεθεῖν: να γραφεί το γ' ενικό και πληθυντικό της οριστικής του μέλλοντα.

Γ] Συντακτικό:

1. Να αναγνωριστούν οι ακόλουθοι τύποι: ὑπὸ τῶν τριάκοντ'(α), δεησόμενοι, ποιεῖν, τοῖς ἄγουσι, φυγῆς.

Μονάδες 5

2. τὸς ἐκβαλόντας: Να αναλυθεῖ ἡ μετοχή σε ἰσοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

3. Ἐπὶ τίνα δ' ἢ πόλιν ἢ φίλον ἢ ξένον οὐκ ἦλθετε δεησόμενοι συγκατεγαγεῖν ὑμᾶς; Ἡ ευθεία ἐρώτηση νὰ τραπεί σε πλάγια με ρήμα ἐξάρτησης: Ἡρώτησεν...

Μονάδες 3

Οδηγίες πρὸς υποψηφίους

1. Στὸ τετράδιο νὰ γράψετε μόνο τὰ προκαταρκτικά (ἡμερομηνία, ἐξεταζόμενο μάθημα). Νὰ μὴν αντιγράψετε τὰ θέματα στὸ τετράδιο.
2. Νὰ γράψετε τὸ ὀνοματεπώνυμό σας στὸ πάνω μέρος τῶν φωτοαντιγράφων, ἀμέσως μόλις σας παραδοθοῦν. Καμιὰ ἄλλη σημείωση δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γράψετε. Κατὰ τὴν ἀποχώρησή σας νὰ παραδώσετε μαζί με τὸ τετράδιο καὶ τὰ φωτοαντίγραφα.
3. Νὰ ἀπαντήσετε στὸ τετράδιό σας σὲ ὅλα τὰ θέματα.
4. Νὰ γράψετε τὶς ἀπαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ἢ **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Διάρκεια ἐξέτασης: τρεῖς (3) ὥρες μετὰ τὴν διανομὴ τῶν φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ